

6. Alcazar José Luis. Orígenes de la literatura en lengua andaluza / José Luis Alcazar. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.andalucia.cc/adarve/origenesliteratura.html>
7. Фильштинский И. М. История арабской литературы X – XVIII вв. / Исаак Монсеевич Фильштинский. — М. : Наука, 1991. — 726 с.

Дата надходження до редколегії: 08.05.2015р.

Величко М., канд. філол. наук, Богуслав

НОВАТОРСТВО В ПОЕТИКЕ АРАБО-ИСПАНСКОЙ СРЕДНЕВЕКОВОЙ ЛИРИКИ

В статье продемонстрированы основные проявления новаторства в творчестве арабо-испанских мастеров слова. Определены поэтические особенности мувашиаха.

Ключевые слова: мувашиах, классическая просодия, строфическая поэзия.

Velychko M., PhD, Boguslav

INNOVATION IN THE POETICS OF ARAB-SPANISH MEDIEVAL POETRY

The article demonstrates the development of innovations in the work of the Arab-Spanish masters of the word.

Keywords: muwashshah, classical prosody, strophic poetry.

УДК 821.161.2 – 31.09

Бикова Т. В., кандидат філологічних наук, доцент

Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, Київ

ЕСТЕТИЧНА РЕЦЕПЦІЯ ГУЦУЛЬСЬКОГО КРАЮ У ЛІРИЦІ Й ЛІРО-ЕПОСІ ХРИСТИНИ АЛЧЕВСЬКОЇ ТА ОЛЕКСАНДРА ОЛЕСЯ

У статті розкрито художні особливості творчого погляду на Гуцульський край поетів-наддніпрянців Х. Алчевської, О. Олеся. На основі аналізу поезій зроблено висновок про текстуальне збагачення поетичного тезаурусу української літератури своєю естетичною рецепцією краю і його корінних мешканців, уведення до художнього світу «гуцульського» тексту поглиблених історичних, філософських, морально-етичних, психологічних, міфопоетичних й фольклорно-«етнологічних» вимірів.

Ключові слова: Гуцульщина як текст, «гуцульський» текст, естетична рецепція, метанаратив, поетика.

© Бикова Т. В., 2015

Література модерної доби, зокрема лірика й ліро-епос Наддніпрянщини 1900 – 1910-х рр., збагатила загальноукраїнську традицію романтизму й реалізму/нагуралізму художньої асиміляції Верховини. На Східній Україні її започаткував ще П. Куліш, проте остаточно сформованою художня модель гуцульського тексту стала у новітню добу. В перебігу ідейно-естетичних трансформацій і модифікацій письменства модернізму крайобраз Гуцульщини зазнав у творчості класиків новаторських розбудов.

Зокрема, Леся Українка й Олександр Олесь у ліриці й ліро-епосі, Михайло Коцюбинський і Гнат Хоткевич у прозовій епіці внесли концептуальну філософічність і ліро-драматичний психологізм у мистецьке відтворення краю та зображений генотип гуцула, створили величний і трагічний, естетично привабливий, незрідка історіософський метанаратив Гуцульщини за доби історичних випробувань, розкрили її крайобраз у метафізичних зударях добра і зла та в особистісних проєкціях.

Можливо, не такою багатою особистісно-психологічно й вишуканою мистецьки, як у Лесі Українки, проте досить майстерною і характеристичною стала візія жіночим оком Гуцульщини, екзотичної для «східняків», у текстах **Христини Алчевської**. Її опрацювання карпатських мотивів, піонерних для літературної традиції Слобідської України, стало результатом відвідань Гуцульщини влітку 1906 р., художньої рецепції її природи, фольклору та міфології, «філософії життя» гуцулів. Пізнання краю почалось у доньки харківського банкіра зі знайомства з поетичною прозою О. Кобилянської. В ній її зачарували, згідно з листом до письменниці від 4 вересня 1903 р., «краса й відважність сміливих гуцулів, Карпати й задумані смереки... Це все має свою психологію» [1: 444].

Гуцульщина як текст у першій збірці Х. Алчевської-молодшої «Туга за сонцем» (1907; відкривалася портретом авторки в гуцульському одязі) представлена віршованою алегорією «Дві сестри» та мініатюрою «В Карпатах». Створена в Яремчі, ця перша спроба освоєння нового літературного простору підпорядкувала опис потужності стихій перевозданної гірської природи («Прут несе бурхливі води», «вихор смереки ламає») мало оригінальному виразу постбайронічної світової туги. Натомість змістовніша алегорія 1907-го р. переосмислила перші враження і збагатила «гуцульську» творчість молодой авторки ідейним концептуальним осмисленням гірського краю, його місця у зв'язку матірних Західної й Наддніпрянської України. При цьому Х. Алчевська не спокусилася відкрито громадянською риторикою, тактовно залишившись у межах міфологічного «жіночого письма».

Історія рідних «сестроньок», «згодованої недолею» горлиці з холодної країни, над якою віддавна зависли темні хмари, та її широй посестри голубки (фольклорного типу пташина символіка) вписана у координати історичної недолі України. Вони легко розпізнаються за прозорим алегоричним серпанком викладу. Гуцульщина виступає тут якщо не другою землею обітованою, то принаймні джерелом ясних мрій, сонячною далечинню, де доля може захистити пташок-посестер в їх вільному леті. Авторка тактовно долучила до узагальнено-поетичного концепту свого «гуцульського» тексту міфологічний довбушівський мотив (над ватагом «*світисвя Камінь сонячний, блискучий*»), що символізує відсіч українського волелюбства усім чорним хмарам. Фінал твору фольклорного стилю виставляє запорукою кращого прийдешнього рівності і взаємну підтримку сестер, горлиці Наддніпрянщини й голубки Західної України:

«Гей, полинем вкупі, мила, Бо в братерському єднанні

Полетім удвох з тобою, Тільки й щастя, тільки й сила!» [1: 27].

Збірки «Туга за сонцем» і «Сльози» (1915) представляють, окрім пейзажного й алегоричного, ще й мнемонічний модус гуцульської теми. Мова про вірші «Спомин» і «Спомини», що різняться і концептуально, і художнім виконанням. Перший побудовано на поезитизації збережених у серці реалій природи (ліс на зелених горах, хатка лісника, «співи Жонкові шалені» (Джонка – річка на Гуцульщині.—Т.Б.), флори Карпат (папороть позбавлена тут міфологічного значення). Ідилічна згадка породжує у рядках 7-8 по-фольклорному висловлену філософему, що веде не до зіставлення, як у «Двох сестрах», а до протиставлення двох частин України: люд її східних земель досі «в снігах блукає, Снів шукає золотих!..» [1: 27].

Кращим серед «гуцульського» тексту Х. Алчевської вважаємо «Спомини». Цей ліричний меморативний щоденник, що в автографі мав заголовок «Спомини про Карпати», — водночас відгук душі на бачене й пережите на Верховині, експериментальний твір-колаж, презентація гуцульської «нижчої міфології» та сповнений болю й резигнації відгук на трагедію краю за війни. Його опис у зачині ввібрав свіжі ліричні нюанси імпресіоністики при творенні таємничо-урочистої картини. Закарбованої пам'яттю, вона збудована на візуально-аудіальних образах (скелі й водоспади в імлістих горах, лісова вузька дорога, мох і папороть, трембіта і чабан на полонині). Лірична героїня, по-народнопоетичному прямо – у «техніці фольклорного примітиву» (В. Погребенник) – звертаючись до об'єктів природи, бажає доброго дня Чорногорі. Вона вітає, мов у кращих традиціях античного красномовства, весь край «любий, гарний – Я милишого не знаю!..» [1: 87]. Додамо: такий культ Карпат у Х. Алчевської, авторки майстерних «кримських текстів», дорогого вартий.

Із беркута, папороті й ніжної рути-м'яти почавшись (ці представники фауни і флори Гуцульщини на цей раз мають набути символічного значення), у «Споминах» поступово ампліфікується міфологічний образний світ. Лісові скелі, що з «казками обнялися Чарівливими, сумними», у художньому моделюванні поетеси є домівкою «лахматого Дідька¹» й «мавки-чарівниці». До того ж світ демонів і людей, міфологічне й християнсько-сакральне існують серед скель поряд, як «білий хрест Добоша» і лігво нечистого. Ім'я Довбуша й наступні, знакові для «гуцульського» тексту ремінісценції переводить спогад в метафізичну площину буяння вільнолюбного гуцульського духа. Бо Х. Алчевська колажно вмонтувала у свій текст квінтесенцію «*пісень про цю країну, Що думками оновилась*». Це рядки «Верховино, світку ти наш...» М. Устияновича та рвійний приспів до «Божевільно-завзятого танцю *«Сть у мене топір, топір Ще й кована бляшка, Не боюсь я того німця, Ані того ляшка!..»* [1: 87 – 88].

Остання інтертекстуальне введення – пісні гуцулів із драми «Карпатські верховинці» Ю. Коженювського (пісню вільно переспівав і Л. Венгліньський), у Х. Алчевської перебуває у прямому зв'язку з картиною віча під «січовою корогвою». На ньому промовець – можливо, це «січовий батько» К. Трильовський, який заснував «Січі» в краю і був «послом», — закликає громаду в «кожушках квітчастих» (гуцульський «етнографічний»

¹ Прописаний тут за принципом символізму з великої літери, дідько, відповідно до класифікації І. Франка (з праці «Людові вірування на Підгір'ю»), разом із відьмами, потопельниками, чарівниками, упирами тощо належить до міфологічних і демонологічних образів-символів народного світосприйняття.

образ) вибороти волю й так утілити в життя лейтмотив згаданих романтичних творів XIX ст. Оскільки ж основою архітекtonіки «Споминів» став вибірковий принцип спогадуння, твір вільно перебудовується з опису веселого гірського свята на зустріч із не названим співбесідником, із розмови з ним «тет-а-тет» – на обсервування природи², а з міфопоетичнихвізій – на зболені реакції мовця та філософські узагальнення.

Образ Гуцульщини збагатився в Х. Алчевської по-перше, виявами «ройового» життя гуцулів, мальовничим (недарма вона відвідувала художню школу, не лише добре малювала, а й співала) і звукописним малюнком «свавільної Срібної річки в сивих скелях» та поетичною інтерпретацією народних вірувань гуцулів. Повну тишу гір руйнує не нічний спів русалок – у ліс, де «їх коханець місяць Колиса серпанок снів...», приходиться безкрає горе. По канві міфолофольклорної стилістики Х. Алчевська, як і високо нею шанований Олександр Олесь, показала, як гуцульський край веселий «Доля зла занастила». І тут уже виникає мотив не соціальний, як в автобіографії³, а есхатологічного звучання. Подібно до циклу «На зелених горах», війна руйнує одвічну гармонію природи: журяться смереки, плаче шпиль Чорногори, Черемош – у кайданах. Потоки крові інспірують палке оскарження перед Богом страждань і сліз народних у дусі творів Т. Шевченка.

Отже, Гуцульщина як текст поезією Х. Алчевської представлена політичними й історичними асоціаціями, кращими міфолофольклорними описами природи, текстуалізованими виявами широкій симпатії харків'янки до гуцульської людності. Все це становить вияв її набутого демократизму й національного патріотизму.

Від початку циклу «На зелених горах» (1915), що ввійшов до книжки V «Поезії» **Олександра Олесья**, виявляє багатозначність художньої матриці «гуцульського» тексту. Концептуальним первнем I частини є поетизація: 1) Гуцульщини як «країни див», «зеленої казки серед гір» (I); 2) краси традиційних свят і звичаїв, чеснот верховинців – стічних дітей барвистої природи, серед якої одним із ними життям живуть і міфологічні істоти (II – IV); 3) обрядодії велелюдних проводів на полонину, літування на ній ватага-«чарівника» з маржиною (V) та – 4) небезпечного гуцульського фаху сплавлення лісу, в рецепції якого знаходиться місце ліриці й жарту (VI).

Частина II переключає артистичну композицію в іншу психоемоційну тональність, індивідуально-авторського міфу Олександра Олесья, озвученого фольклорного типу голосінням туманів над «великою гуцульською труною». З початком світової війни, як

² У творі відбито (і це замовчує реальний коментар до цитованого видання) реальні враження від поїздки у гори 1906 р., що доповнилися реакцією на події 1914-1915 рр. На нашу думку, автобіографія «Спомини і зустрічі» Х. Алчевської дає ключ до прочитання віршованих «Споминів». Так, в автобіографії згадано: серпневі тумани (у вірші – мла, сум лісів); виборчі агітаційні віча в гуцульському Микуличині; народні веселі гуляння-фестини (відтворені шкідливо так: «Чути скрипку, спів, музики Гучно крають, в спільнім танці Щось витає гарне, дике...»); прогулянки над Джонкою та зустрічі з М. Павликом. До нього пасують слова вірша «Вірний син свого народа, Він кохає гірську волю, Справедливість і свободу» [1:88].

³ Стовпи, що специфічну реально краю, Х. Алчевська неслухно зрозуміла й описала як буцімто вияв охорони державних лісів урядом [1: 421]. Насправді ж стовпи означали примусову реквізицію й продаж цих угідь – наприклад, за несплачені податки. Тобто образ означає соціальні реалії, правильно потрактовані І. Франком у циклі «По селах». Одне з лих селян Підгір'я тут символізує «батьків акт ліцитаційний драний» – документ про одібрання ґрунту ще у батькового батька.

драматизує ліризм нарації автор, 1) природа стривожена, її демонологічні істоти втрачають умовну логіку поведінки (VI – VIII, X – XII); 2) зникає чар природного довкілля, деградують і пропадають люди, на лицарський спротив ворогові здатен лише Черемош (XIII – XVIII); 3) у горах запанував Голод, серед людей долин ширяться божевілья, фарисейство (XIX – XXI); 4) триває апокаліпсис Гуцулії. Починається символічний похорон гір, уже сзих від пожарищ, надії ж на відродження країни приховані за жаскою міфопоетику сну в могилі, доки знову «сурми заgrimлять».

Аналізований «гуцульський» текст функціонує на різних рівнях, актуалізує тенденцію до синтезу мистецтв у різних «уривках». Так, модерністську ідею синкретичної єдності поезії й музики автор трансформував (II. «На храм збираються гуцули...») у синтезовані сполуки слова, коломийки, танцю з метою підкреслення «аполлонівської» гармонійності традиційного ладу гуцульського життя в єдності з природою. Зіставлення циклу з листом Олеся до дружини виявляє: з епістоли, що є не дистанційованим у часі враженням від храму в с. Криворівня, до «уривку» II перейшли вже практично образно оформленими мистецькі візії автора, який відпочив душено серед «гуцульської краси».

Наприклад, прямі паралелі містить листовний опус «сну» і зачин вірша, пор.: «Ще сонце не оглянуло землю, а вже з зелених гір, які ти знайдеш тільки на Гуцульщині, спускалися гуцули й гуцулки в своїх барвистих убраннях. Наче квітки ...ожили і сходять до Черемошу» [2: 887] та «*На храм збираються гуцули; Встають до ранньої зорі, Виймають ремені, кресані, Тобівки файні, китари. ...в бубни Черемош гуде, Цвіте Гуцульщина квітками...*» [2: 214 – 215]. Такі ж поетичну деталізацію і розвиток епістолярних мотивів засвідчують: 1) ліричне нотування захвату від барвистого одягу гуцулок, яких С. Вінценз в епопеї «На високій полонині» недаремно назвав «парижанками Карпат» («Гуцулки пишануть своїми дорогіцинними убраннями...» – та «*Як мак червоний, в барвних строях І в оальяноах, як зірки*»); залицяння до дівчат легінів із «фистагами», тобто «хвостами» декоративних пер на кресанях. А от вірш «З гуком пісні голосної...» не має листовних аналогій, оскільки сплав на дарабі до Вижниці відбувся наступного дня після згадки у листі, й адресант, шануючи нерви дружини, перебільшив безпечність «забави».

Тож безпосередні враження, відтворені спершу епістолярно, дали поетові потужний мистецький імпульс. Запізнався письменник і з діалектом гуцулів, елементи якого тактовно ввів у цикл, зокрема, з метою досягнення автентичного локального колориту, а також переслідуючи художні цілі. Опанував він також лексеми місцевої говірки. До того ж Олесь у формі реального коментаря стисло пояснив читачам зі сходу України побутові й природні поняття, реалії традиційних занять верховинців (у т.ч. уперше введені у «гуцульському» тексті поезії Наддніпрянщини: гуґля, дараба, маржина, флюяра, депутат тощо), низку міфологічних персонажів-символів. Усі регіоналізми стали повноправними компонентами художнього письма, підлягли нерідко вишуканій «тропеїзації», як топоніми Ільця, Синиця, Магорка, Вінчя, Пушкар. У мистецькій візії митця ці гори – немов розсіпані «*коралі, Що в доли котяться з-під хмар*» [2: 215].

Олесева «пісня» про те, як «живуть русалки» («Десять літ»), зумовила виправдане оперування міфологічним ресурсом образності. Цикл «На зелених горах» органічно поєднав світи гуцульський людський та істот, створених народною уявою. У поетичному мисленні митця вони у горах співіснують, живуть в одній реальності. Наприклад, «Лісниці» виступають не стільки надприродними силами зі складної. за Х. Керлотом,

міфосимволіки лісу, скільки мінливими істотами жіночої статі, навесні сповненими вітально-еротичною жагою. Її обирають вони для задоволення чуттєвих потреб, намагаючись одбити його у гуцулок, котрі «як сарни», юнака найгіднішого – водночас стрільця і палкого коханця, непереможного в танцях і співі коломийок. Означення «чарівник» номінує тут не демонічний міфообраз істоти з «непростими» здатностями, а тільки виявляє ваблячу митця силу світоглядно-естетичного чару гуцульської міфології, тобто виконує функції ейдетичного кореляту.

Не виводячи, так би мовити, жіночих міфопоетичних істот із лісу чи бодай кущів, автор олюднює їх, ліризує. Наприклад, Мавка не подібна до жаскої зсаду «нявки» зі «Знадобів до гуцульської демонології» В. Гнатюка чи до небезпечних істот слов'янської міфології, подана не як природний дух, злий і темний. Вона нагадує радше героїню «Лісової пісні» Лесі Українки («...ніжна Мавка в срібні ночі Вінок на голову плете» [2: 216]) або гарну добру мавку в уяві малої Гандзуні з новели «Мавка» І. Франка. Зате рвійний велетень у білому Чугайстер у мистецькому пандемоніумі добрих і злих духів Олесь зовні й поведінково ближчий до свого природного прототипа з народних вірувань та до його рецепції у повісті «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського.

Логіка розкриття родової вдачі міфопоетичної істоти детермінована небезпечною для всіх природних «демонів» загрозою воєнної катастрофи краю. Реакції на неї Олесь індивідуалізував. Їх широку палітру утворюють: страх лісуна, голосіння Русалок про те, чому їх не вилунали рибалки, сум Чугайстра, журба Лісовки, задума Лісовика, плач Водяника у криниці, зникнення охоронця гір Діда¹¹ та переховання у землі великого скарбу Скарбником. Така варіативність засвідчує майстерність автора, який зумів зберегти традиційний модус поведінки міфообразів і водночас змінити її під тиском обставин. Наприклад, тривога вперше об'єднала недавніх ворогів – злих і добрих Духів, які зібралися на спільну раду.

Важливо, що, піддаючи випробуванню своїх «демонів», ці переконливі варіації міфопоетичного Олімпу гуцулів, письменник – у відповідь на воєнну дегуманізацію гірського світу – підвищив ступінь анімістичного олюднення деяких персонажів. Скажімо, міфологізовано-персоніфікований Голод насипає могилу з маленьких кісток (XVIII). Мавка ж, навпаки, максимально наближена до харизматичності самовідданої жінки-матері. В емпатичному вірші XXII вона молитовно вигодує груддю гуцульське немовля-«янголятко», знайдене у лісі, — концепт дитинства, обпаленого війною, докладніше реалізований західноукраїнською прозою початку ХХ ст.

Головними ідейно-естетичними особливостями міфологічного візії Верховини у циклі «На зелених горах» слід визнати вражаючий дуалістичний контраст Гуцулії мирної, що «вся співає», — та понівеченого війною і голодом краю-«труни». Відносимо до них також естетичну співдію поетичного язичництва і християнської міфології (XX-XXI), щире ліро-драматичність візії долі Верховини – «скарбу віків». Її трагедію сильно висловлено у народнопоетичній стилістиці: «Розступися, земле-мати, Сизі гори поховай!» [2: 225]. У зв'язку з цим та іншими моментами підкреслимо звичну для Олександра Олесь співність циклу, багатство ритмів, тонів, інтонацій.

¹ Цей міфообраз зазнав у митця переосмислення. У народній міфології він пов'язаний із культом предків і є прародителем людей, анімістичним покровителем роду і духом предків. Як «першого чоловіка» його згадано у повісті І. Франка «Захар Беркут»

Специфікою образного письма автора є присутні гуцульщинознавчі спостереження у художній оболонці (початок вірша IV, його ж заключний катрен «Там люде, духи і каміння Віки живуть життям одним...») [2: 216]. Письменник, по-перше, запропонував формально точні стилізації «під гуцульські коломийки» (V). По-друге, він продемонстрував досить вправне віршування за взірцями традиційного фольклору з несуттєвим ритмомелодійним відхиленням (15-складники у вірші VI), збагативши другу пісню «плавачів» експресією й гумором, властивим гуцульському світосприймання. Модерністській манері Олександра Олеся, нарешті, притаманне введення історично-політичних реалій у міфологічні контексти. Зокрема, він реалізував «соборний» концепт Карпат як місця буття вільного національного духа, що «На гори загнаний, як звір» [2: 213], як коду збереження неспотворено української душі.

Цикл «На зелених горах» сприяв виведенню гуцульської теми на нові, вищі, поетичні рівні її асиміляції в ліро-епосі Наддніпрянської України. Адже автор при опрацюванні цих свіжих у ньому карпатських мотивів сміливо олітературив оригінальну монастрою й різномодні емоційні стани, «калокагатійні» у І-й, по-символістські апокаліптичні в II-й част. Окрім того, він самотубно зінтерпретував міфопоетичну персонифікацію, створив власний міф незнищенності Гуцулії. У час війни Олександр Олесь образно узагальнив гуманізм світосприйняття і вже цим зреагував на запит доби щодо порятунку людського серця, природи, всієї знівченої землі.

Таким чином, «полонинське тройзілля» лірики й ліро-епосу Лесі Українки, Христини Алчевської та Олександра Олеся (як і епіки М. Коцюбинського, Г. Хоткевича) збагатило поетичний тезаурус української літератури рафінованою естетично рецепцією краю і його корінних мешканців, увело до художнього світу Гуцульщини як тексту поглиблені історичні, філософські, морально-етичні, психологічні, міфопоетичні й фольклорно-«етнологічні» виміри, а також посприяло етноконсолідуючим процесам взаємопізнання частин української нації. Врешті, «гуцульський» текст цих авторів, а перед ними частково П. Куліша і В. Самійленка, посприяли залагодженню того ненормального становища, через яке Гуцульщина, мальовнича природою та багата культурною давньою спадщиною, залишалася, за виразом Мікулаша Неврлого, terra incognita для Наддніпрянської України до початку XX століття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алчевська Х. О. Твори / Упор., вст. ст. і прим. Л. М. Грузинської / Х. О. Алчевська. — К.: Дніпро, 1990. — 557 с.
2. Олесь Олександр. Твори: В 2 т. / Олександр Олесь. — К.: Дніпро, 1990. — Т. I. — 959 с.

Быкова Т. В., кандидат филологических наук, доцент
Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова, Киев

ЭСТЕТИЧЕСКАЯ РЕЦЕПЦИЯ ГУЦУЛЬСКОГО КРАЯ В ЛИРИКЕ И ЛИРО-ЭПОСЕ ХРИСТИНЫ АЛЧЕВСКОЙ И АЛЕКСАНДРА ОЛЕСЯ

В статье раскрыты художественные особенности творческого взгляда на Гуцульский край поэтов-надднeпрянцев Х. Алчевской, А. Олесь. На основе анализа стихов

сделан вывод о текстуальном обогащении поэтического тезауруса украинской литературы своеобразной эстетической рецепцией края и его коренных жителей, введение в художественный мир «гуцульского» текста углубленных исторических, философских, нравственных, психологических, мифопоэтических и фольклорно-«этнологических» измерений.

Ключевые слова: Гуцульщина как текст, «гуцульский» текст, эстетическая рецепция, метанаратив, поэтика.

Вукова Т. В., docent
NPU, Kyiv

AESTHETIC RECEPTION THE HUTSUL LAND IN THE LYRICS AND LYRO-EPIC WORKS BY CHRISTINA ALCHEVSK AND ALEXANDER OLES

The article deals with artistic features of the creative look at the Hutsul land of the poets of the Dnipro region by H. Alchevska and O. Oles.

Key words: Hutsulshchyna as text, «Hutsul» text, aesthetic reception, meta-narrative, poetics.

УДК 882. 6. 09 (091) (075.8)

Белая Е. И., кандидат пед. наук, доцент, профессор
Барановичский государственный университет, Барановичи, Беларусь

ХУДОЖЕСТВЕННАЯ КОНЦЕПЦИЯ ЛИЧНОСТИ В БЕЛОРУССКОЙ ПРОЗЕ «ЭПОХИ РУБЕЖА» (НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ И КАТЕГОРИИ)

В статье на основании интердисциплинарного подхода рассматриваются отдельные типы отношения личности к среде, репрезентированные в произведениях белорусских авторов «эпохи рубежа»; на литературном материале интерпретируются понятия «категорические императивы», «гипотетические императивы»; делается вывод о своеобразии национальной личности и её художественной модели.

Ключевые слова: концепция личности, «эпоха рубежа», парадигма национальной личности, экзистенция героя, «категорические императивы», «гипотетические императивы».

В отличие от реального мира, в мире литературы всё является носителем художественной концепции, а восприятие предметов и явлений есть процесс понимания её смысла. Художественная концепция и художественный мир — это «взаимопроникающие части содержания произведения», которые играют решающую роль в его «социальном функционировании» [1: 305].

Термин «концепция личности» был введён в литературоведческую науку Л. И. Тимофеевым в середине 1950-х годов. В первой половине XX века, рассматривая

© Белая Е. И., 2015

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Видавничий дім Дмитра Бураго

Наукове видання

«МОВА І КУЛЬТУРА»

Випуск 18

Том I (176)

Київ
2015

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

Издательский дом Дмитрия Бурого

Научное издание

«ЯЗЫК И КУЛЬТУРА»

Выпуск 18

Том I (176)

Киев
2015

М 74 МОВА І КУЛЬТУРА. (Науковий журнал). – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. –
Вип. 18. – Т. I (176). – 644 с.

Наукове видання «Мова і культура» засноване у 1992 році

Видання зареєстроване Міністерством юстиції України.
Свідоцтво КВ № 12056-927ПП від 4.12.2006 р.

Засновники:

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Видавничий дім Дмитра Бураго

Видається за рішенням Вченої ради Інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 19.02.2007 р.

Головний редактор Д. С. Бураго

Редакційна колегія:

канд. філол. наук, доц. **П. П. Алексєєв**; д-р філол. наук, проф. **В. М. Брицин**; д-р філол. наук, проф., академік АН ВШ України **Ю. Л. Булаховська**; д-р філол. наук, проф. **О. П. Воробйова**; д-р філол. наук, проф., академік АН ВШ України, заслужений працівник ВШ України **Л. П. Іванова**; д-р філол. наук, проф., академік АН ВШ України, заслужений працівник ВШ України **М. О. Карпенко**; д-р філол. наук, проф. **Т. В. Клеофастова**; д-р філол. наук, проф. **Ю. І. Корзов**; д-р філол. наук, проф. **Н. В. Костенко**; д-р філос. наук, проф., д-р філол. наук, проф. **Г. Ю. Мережинська**; д-р філол. наук, проф. **А. К. Мойсієнко**; д-р філол. наук, проф. **Ю. Л. Мосенкіс**; д-р філол. наук, проф. **Н. Г. Озерова**; д-р філос. наук, проф., академік НАН України **О. С. Онищенко**; д-р пед. наук, канд. філол. наук, проф. **Г. В. Онкович**; д-р філол. наук, проф. **Т. А. Пахарєва**; д-р філол. наук, проф. **Г. Ф. Семенюк**; д-р філол. наук, проф., академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України **В. Г. Склярєнко**; д-р філол. наук, проф. **Н. В. Слухай**; д-р філол. наук, проф. **О. С. Снитко**; д-р філол. наук, проф. **Е. С. Соловей**; д-р психол. наук, проф., член-кор. АПН України **Н. В. Чепелєва**.

ФІЛОСОФІЯ МОВИ І КУЛЬТУРИ

<i>Вандышев В. Н.</i> КОНЦЕПТУАЛІЗМ І ВИРТУАЛІЗАЦІЯ ИНФОРМАЦИОННОГО МИРА	5
<i>Голі-Оглу Т.В.</i> РИТУАЛЬНИЙ ЕТНОТЕКСТ: КОМУНІКАТИВНИЙ ВИМІР	12
<i>Орел А. Л.</i> ПЕРИФЕРІЙНІ НОМІНАЦІЇ ЖІНКИ У ВІКТОРІАНСЬКОМУ ДИСКУРСІ	18
<i>Черненко Г. А.</i> КОЛИ «ПОМЕР» АВТОР? ДИНАМІКА АВТОРСЬКОГО СТАТУСУ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ	23

ПСИХОЛОГІЯ МОВИ І КУЛЬТУРИ

<i>Завгородня О. В.</i> ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ОБРАЗОТВОРЕННЯ	29
<i>Микитенко А. В.</i> СИМВОЛ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА ЛЮДСЬКУ СВІДОМІСТЬ (ДІАХРОНІЧНИЙ АСПЕКТ)	37
<i>Самійлик С. В.</i> УКРАЇНСЬКА ПСИХОЛІНГВІСТИКА В КОНТЕКСТІ ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	45

МОВА СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

<i>Колтакова Н. Г.</i> БЛАКИТНА КВІТКА І МИСТЕЦТВО (СИМВОЛІЧНЕ В ТЕКСТІ КУЛЬТУРИ)	53
<i>Гришко О. П.</i> МОВНІ ЗАСОБИ ЗОБРАЖЕННЯ СУЧАСНОЇ ЖІНКИ ТА ЧОЛОВІКА У ПІСЕННИХ ТЕКСТАХ ГУРТУ «ОКЕАН ЕЛЬЗИ»	60

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ

<i>Yudkin-Ripun I.</i> ASPECTUAL PREREQUISITES OF THE SCENIC PROPERTIES OF A PROSAIC NARRATIVE STORY: THE CASE OF W.S. MAUGHAM	67
<i>Цілина М. М.</i> ІКОНОНІМИ ПЕРІОДУ КИЇВСЬКОЇ РУСІ	75
<i>Труба Г. М.</i> ВЗАЄМОДІЯ КАТЕГОРІЙ АСПЕКТУАЛЬНОСТІ Ї СТАНОВСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ВЗАЄМОДІЇ КАТЕГОРІЇ РОДІВ ДІЄСЛІВНОЇ ДІЇ ТА СТАНОВСТІ)	80
<i>Слюніна О.</i> ОСОБЛИВОСТІ МОВНОГО ВИРАЖЕННЯ ПЕРШОСТИХІЙ ЗЕМЛІ ТА ВОДИ У ТВОРЧОСТІ І. В. ЖИЛЕНКО	87

<i>Сергієнко Л. В.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЖАНРОВОЇ ПРИНАЛЕЖНОСТІ ТЕКСТУ ПРОСПЕКТУ ЕМІСІЇ ЦІННИХ ПАПЕРІВ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОСПЕКТІВ ЕМІСІЇ ЦІННИХ ПАПЕРІВ)	95
<i>Радкевич Ю. М.</i> ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ЩАСТЯ» В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ СЕНТЕНЦІЙ ТА УСТАЛЕНИХ ВИРАЗІВ.	101
<i>Поздняков Д.</i> ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТА «INSANITY» С ПОМОЦЬЮ ФРАЗЕОЛОГІЗМОВ, СОДЕРЖАЩИХ СОМАТИЗМ «ГОЛОВА» В АНГЛОЯЗЫЧНОЇ КАРТИНЕ МИРА	110
<i>Монастирська О. В.</i> ПРОБЛЕМА ТИПОЛОГІЇ МОВЛЕННЄВИХ ЖАНРІВ. ЖАРТ ЯК МОВЛЕННЄВИЙ ЖАНР	117
<i>Мишеніна Т. М.</i> ФЛОРОКОНЦЕПТ ТРАВА З ПОЗИЦІЇ ДІАХРОНІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.	123
<i>Лецак С.</i> ФРАЗЕОСИНТАКСИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТА СУЩЕСТВОВАНИЯ/СУЩНОСТІ В ИДИОСТИЛЕ БОРИСА ГРЕБЕНЩИКОВА	130
<i>Лавриненко С.</i> МОВНІ ЗНАКИ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ У БАЛАДАХ ПРО ДОШЛЮБНІ ВЗАЄМИНИ.	137
<i>Коломієць Н.</i> ДУРІСТЬ VS. РОЗУМ У КОНЦЕПТОСФЕРІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ	144
<i>Жиждома О. О.</i> ІМЕННИКОВІ ОКАЗІОНАЛІЗМИ У ПОЕТИЧНОМУ МОВЛЕННІ М. ВІНГРАНОВСЬКОГО	149
<i>Губа Л. В.</i> ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ СЕМАНТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ПРОСТОРУ	155
<i>Карпенко Г. П.</i> ЛІНГВІСТИЧНА ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЛОГІСТИКИ В КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ НАУКИ	160
<i>Шагнури М.</i> ПРЕДЛОГ КАК СРЕДСТВО ВЫРАЖЕНИЯ ЛОКАТИВНОГО ЗНАЧЕНИЯ В РАССКАЗАХ А. П. ЧЕХОВА.	166
<i>Грежук Ю. В.</i> ХЕДЖИНГ ЯК СТРАТЕГІЯ УНИКНЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ)	171

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

<i>Богатырёва О. П., Богатырёв А. А., Тихомирова А. В.</i> КУЛЬТУРА ТЕКСТОПОСТРОЕНИЯ В КОНТЕКСТЕ ФОРМИРОВАНИЯ И ОЦЕНКИ МЕЖЛИЧНОСТНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ (МЕЖКУЛЬТУРНЫЕ И УНИВЕРСАЛЬНЫЕ ТЕКСТ-ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ)	178
--	-----

НАЦІОНАЛЬНІ МОВИ І КУЛЬТУРИ В ЇХ СПЕЦИФІЦІ ТА ВЗАЄМОДІЇ

<i>Мурадова А. Г.</i> НАЗВАННЯ ДРАГОЦЕННИХ КАМНЕЙ В КОСМЕТОЛОГИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОГО, УКРАИНСКОГО И БЕЛОРУССКОГО ЯЗЫКОВ)	186
<i>Мазур С.</i> СТАНОВЛЕННЯ ЯПОНСЬКОЇ ШКОЛИ ДІАЛЕКТОЛОГІЇ (ПРОВІДНІ ЯПОНСЬКІ ДІАЛЕКТОЛОГИ І ЇХНІ ГОЛОВНІ ПРАЦІ)	191
<i>Коваленко Т.</i> ПРОСТОРОВО-КІЛЬКІСНІ ПРИКМЕТНИКИ НА ПОЗНАЧЕННЯ «ШИРИНИ» У СУЧАСНІЙ ТУРЕЦЬКІЙ МОВІ	195
<i>Калашиникова М.</i> ІННОВАЦІЙНА АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ VISUAL ART НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	201
<i>Єщенко Н. О., Го Хао</i> ЕТИКЕТНІ ФОРМУЛИ СПІЛКУВАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ І КИТАЙСЬКІЙ МОВАХ	207
<i>Гончар М. М.</i> НЕОЛОГІЗМИ ПОЛІТИЧНОЇ СФЕРИ У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІЙ ЛЕКСИЦІ НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	213
<i>Балл Г.А., Мединцев В. А.</i> С ИСТЕМНОЕ ФОРМАЛИЗОВАННОЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЕ КУЛЬТУРНЫХ ПРОЦЕССОВ В ОПИСАНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ГРАММАТИКЕ	219
<i>Андрушенко О.</i> ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-СТРУКТУРНИХ ФАКТОРІВ НА РОЗВИТОК ФОКУСУЮЧИХ АДВЕРБІВ У СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	225
<i>Хмара В.</i> ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З СОМАТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ ВОЛОССЯ В СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИХ ТА ЗАХІДНОГЕРМАНСЬКИХ МОВАХ: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ	231
<i>Тараненко О. Г.</i> ДО ПИТАННЯ ПОХОДЖЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СПОРТИВНОГО ТЕРМІНУ „ГХЕКВОНДО” ТА ЙОГО АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА РОСІЙСЬКІЙ МОВАХ	237
<i>Сошко О. Г.</i> СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМПАРАТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВОЛЬОВИХ ХАРАКТЕРИСТИК ЛЮДИНИ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)	242
<i>Портинова-Шаховская А.В.</i> ГРАММАТИЧЕСКАЯ ВАРИАТИВНОСТЬ АБСТРАКТНЫХ СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ В ИСТОРИИ РУССКОГО И БЕЛОРУССКОГО ЯЗЫКОВ (XI – XVII ВВ.)	248
<i>Алексеева О.М.</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ АНТРОПОНІМІВ У ФРАЗЕОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	253
<i>Петренко І.</i> МОВНА ОСОБИСТІТЬ І КОМУНІКАТИВНА СТРУКТУРА АНГЛОМОВНОГО ДИСКУРСУ	258

МОВА І ЗАСОБИ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

<i>Шхумишхова А.</i> ИМИДЖ ЖЕНЩИНЫ В ЖУРНАЛЕ «COSMOPOLITAN»: ЛИНГВОПРАГМАТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ	262
<i>Попова Е. Н.</i> ВЕРБАЛЬНАЯ АГРЕССИЯ ПРОТИВ ПОЛИТКОРРЕКТНОСТИ – СЧЕТ 1:0	266
<i>Ляпун С.</i> ОТ «ТРАГЕДИИ» ДО «КОМЕДИИ» (О НЕКОТОРЫХ ОСОБЕННОСТЯХ МЕТАФОРИЧЕСКОГО ОТОБРАЖЕНИЯ ДЕЙСТВИТЕЛЬНОСТИ В «НОВОЙ ГАЗЕТЕ»)	273
<i>Калужинська Ю.</i> НОВІ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ВИЯВИ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ НА ПОЗНАЧЕННЯ НЕГАТИВНИХ ДІЙ ТА ПРОЦЕСІВ (НА МАТЕРІАЛІ МОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕРІОДИКИ)	277

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРИ

<i>Мусий В.</i> ДВОЙНИЧЕСТВО В РОМАНЕ МЮРИЭЛ СПАРК «ПОСОБНИКИ И ПОДСТРЕКАТЕЛИ»	285
<i>Лотоцька К.</i> ПАРОДІЯ МАКСА БІРБОМА ЯК ІНСТРУМЕНТ НЕПРЯМОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ КРИТИКИ (НА МАТЕРІАЛІ ЕСЕ «SCRUTS, ARN*LD B*NN*TT»)	292
<i>Ланно М. С.</i> ПОСЛЕВОЕННЫЙ КИЕВ В ПОВЕСТИ В. КОРОТКЕВИЧА «ЛИСТЬЯ КАШТАНОВ» (КРАЕВЕДЧЕСКИЙ И ЛИТЕРАТУРОВЕДЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ)	299
<i>Липко О.</i> СТРУКТУРА ХУДОЖНЬОГО КОНФЛКТУ “ОЙ НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, ТА Й НА ВЕЧОРНИЦІ”	304
<i>Кушнір І. Б.</i> РУСТИЧНИЙ РОМАН Ш.-Ф. РАМЮЗА	308
<i>Зубков Е. А.</i> ВОЗМОЖНЫЕ УПОМИНАНИЯ ВОРОВСКОГО ЗАКОНА В «ПОХОЖДЕНИЯХ БРАВОГО СОЛДАТА ШВЕЙКА».	312
<i>Доморад І. І., Івашиків В. М.</i> СПЕЦИФІКА, ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ УКРАЇНСЬКИХ ФОЛЬКЛОРИСТИЧНИХ СТУДІЙ У КАНАДІ	320
<i>Дмитренко Е. В.</i> МОТИВНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ФИЛОСОФСКОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ В. Ф. ОДОЕВСКОГО “РУССКИЕ НОЧИ”	326
<i>Глазман Л.</i> ПРОБЛЕМА ЗАТРУДНЕННОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В «МАЛОЙ» ПРОЗЕ Л. АНДРЕЕВА И М. ГОРЕЦКОГО	331
<i>Величко М. П.</i> НОВАТОРСТВО У ПОЕТИЦІ АРАБО-ІСПАНСЬКОЇ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ЛІРИКИ	337
<i>Бикова Т. В.</i> ЕСТЕТИЧНА РЕЦЕПЦІЯ ГУЦУЛЬСЬКОГО КРАЮ У ЛІРИЦІ Й ЛІРО-ЕПОСІ ХРИСТИНИ АЛЧЕВСЬКОЇ ТА ОЛЕКСАНДРА ОЛЕСЯ	342

Белая Е. И. ХУДОЖЕСТВЕННАЯ КОНЦЕПЦИЯ ЛИЧНОСТИ В БЕЛОРУССКОЙ ПРОЗЕ «ЭПОХИ РУБЕЖА» (НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ И КАТЕГОРИИ)	349
Білоус Н. В. ОСОБЛИВОСТІ РИТМІКИ ВІРШІВ А. ФОН ДРОСТЕ-ГЮЛЬСХОФ (ЦИКЛ «KLÄNGE AUS DEM ORIENT»)	357
Ковальчук Ю. А. КОРЕЙСЬКИЙ ТОПОС ПОВІСТІ В. СЕРОШЕВСЬКОГО «ТАНЦІВНИЦЯ ОЛЬ-СОНІ»	363
Ісаєва Н. КОНЦЕПЦІЯ БОЖЕВІЛЛЯ У ПРОЗІ ВЕЙ ХУЕЙ (НА МАТЕРІАЛІ ПОВІСТІ «БОЖЕВІЛЬНА ЯК ВЕЙ ХУЕЙ»)	370
Станкевич А. А. СРАВНЕНИЕ КАК СПОСОБ НАГЛЯДНО-ОБРАЗНОЙ КОНКРЕТИЗАЦИИ ПОЭТИЧЕСКОЙ РЕЧИ СВАДЕБНО-ОБРЯДОВОЙ ПЕСНИ ГОМЕЛЬЩИНЫ	377
Сидоренко Л. ЕСТЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ РОМАНТИЗМУ	381
Сенькова О. ДИНАМИКА ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПОИСКА В ДРАМАТУРГИИ ГАРОЛЬДА ПИНТЕРА 1950-1960-Х ГОДОВ	384
Пустовіт Т. М. МОДЕЛЮВАННЯ ЧАСОПРОСТОРУ ЯК ЗАСІБ ХУДОЖНЬОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ НАЦІЇ В РОМАНІ Д. БАЛАШОВА «СИМЕОН ГОРДИЙ»	390
Панфилова А. С. МЕТАФИЗИЧЕСКАЯ ТРАДИЦИЯ В СОВРЕМЕННОЙ БЕЛОРУССКОЙ ПОЭЗИИ НА ПРИМЕРЕ ТВОРЧЕСТВА ИГОРЯ БОБКОВА И МИХАИЛА БОЯРИНА	395
Фокина С. А. МЕТАМОРФОЗЫ КАК МАРКЕРЫ АВТОРСКОГО МИФА Х. КОРТАСАРА В ЭССЕ «ЛУИ АРМСТРОНГ – ОГРОМНЕЙШИЙ ХРОНОП»	402
Тиха Т. О. ОСМИСЛЕННЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ПАРАДИГМИ ГРІХ – СПОКУТА У ПОВІСТІ С. АЛЬБРЕХТ «ЧЕМНИЙ ПРИВИД»	407
Старостенко Т. Н. БУНИН – КУПРИН – МАЛЯВИН: ТОЧКА ПЕРЕСЕЧЕНИЯ	411
Палій О. У ВИТОКІВ ЧЕСЬКОГО ПОСТМОДЕРНІЗМУ: ПРОЗА ВЛАДІМІРА ПАРАЛА	415
Олейник Л. В. ХУДОЖЕСТВЕННОЕ ОТРАЖЕНИЕ ПЕРВИЧНОЙ СОЦИАЛИЗАЦИИ И ЕЕ РОЛИ В ФОРМИРОВАНИИ ЛИЧНОСТИ (НА МАТЕРИАЛЕ РАССКАЗА С. ВЕРЕТИЛО «ОРЕЛ-КОПИЛКА»)	422
Сквіра Н. ПРО ЩЕ ОДИН СПИСОК ДРУГОГО ТОМУ «МЕРТВІХ ДУШ»	428
Сварич Н.З. ПОЕТИЧНЕ БАЧЕННЯ СВІТУ ПРИРОДИ (НА ПРИКЛАДІ ЗБІРКИ ІВАНА АНДРУСЯКА «КНИГА ТРАВ, ДЕРЕВ І ПТАХІВ»)	434
Романюха М. ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТАФОРИ У ЛІНГВІСТИЦІ	441
Митева Е.Н. ЗАРОЖДЕНИЕ ЦВЕТАЕВСКОГО МИФА О СЕРГЕЕ ЭФРОНЕ В ЛИРИКЕ НАЧАЛА 1910-Х ГОДОВ	447

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

<i>Поворознюк Р. В.</i> РОЗВИТОК МЕДИЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ В УКРАЇНІ ДО ХХ СТ.	452
<i>Пишина Л.</i> ПРАВИЛЬНІСТЬ ВИБОРУ ПЕРЕКЛАДУ ФАХОВОЇ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	459
<i>Кушнір Л. О.</i> ПРО ВІДТВОРЕННЯ «ПРОМОВИСТИХ» ІМЕН: ПРОТАГОНІСТИ ТВОРІВ ДЖ.Р.Р. ТОЛКІНА В УКРАЇНСЬКИХ, РОСІЙСЬКИХ І ПОЛЬСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ	463
<i>Курочка В. М.</i> РОЛЬ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ФІЛОСОФСЬКИХ ТВОРІВ МАРТИНА ГАЙДЕГЕРА	471
<i>Зеленська О. П.</i> ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКИХ ПРИСЛІВ'ІВ І ПРИКАЗОК НА ЮРИДИЧНУ ТЕМАТИКУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	478
<i>Бондар М. В.</i> ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ ТУРЕЦЬКИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ	485
<i>Подорожна К.</i> РОЛЬ І МІСЦЕ ІСТОРИЧНИХ РЕАЛІЙ В ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ	492

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

<i>Сивокінь Г. В., Мар'янюк Я. Г.</i> МОВНА МОДАЛЬНІСТЬ В ЛЕКЦІЙНОМУ ТА ПРАКТИЧНОМУ ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ	497
<i>Загородня О. Ф., Загородній Ю. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОБРОБКИ ДАНИХ АСОЦІАТИВНИХ ЕКСПЕРИМЕНТІВ	502
<i>Дерба С. М.</i> ПРАКТИЧНИЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ НА МАТЕРІАЛІ НАУКОВО-ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ	511
<i>Kincans V.</i> THE ROLE OF PERSONAL KNOWLEDGE IN EDUCATION AND MODERN TECHNOLOGY	515
<i>Надольська Ю. А.</i> КОМУНІКАТИВНІ ТА ТВОРЧІ МОЖЛИВОСТІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ВНЗ	523
<i>Шатілова О. С.</i> ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КРАЇНОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ	528
<i>Новак В.С.</i> СВАДЕБНАЯ ОБРЯДНОСТЬ ГОМЕЛЬЩИНЫ: МИФОЛОГИЧЕСКИЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ	534

<i>Вергеев С.А.</i> МОРАЛЬНО-ЭТИЧЕСКИЙ СТЕРЕОТИП ВЗАИМООТНОШЕНИЙ В БЕЛОРУССКИХ И УКРАИНСКИХ ЗАГОВОРАХ	540
<i>Полуян Е.Н.</i> ОБРЯДОВАЯ ЛЕКСИКА ГОМЕЛЬЩИНЫ (НАЗВАНИЯ БЛЮД, СПЕЦИФИКА ПРИГОТОВЛЕНИЯ И УПОТРЕБЛЕНИЯ)	544
<i>Коренькова Т.В.</i> ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ БЕЛОРУСОВ: МОРАЛЬНО-ЭТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ	548
<i>Гришкова Н.В.</i> ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ WOMAN У ЛЕКСИКО- ФРАЗЕОЛОГІЧНІЙ СИСТЕМІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.	551
<i>Дудар О., Левандовська І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ АРХЕТИПУ БАТЬКА У РОМАНАХ ІРИНИ ВІЛЬДЕ «СЕСТРИ РІЧИНСЬКІ» ТА ТЕОДОРА ДРАЙЗЕРА «ОПЛОТ».	557
<i>Амирова Самира Сабир гызы</i> ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СОВРЕМЕННОЙ ЛИНГВИСТИКЕ.	565
<i>Абдуллаева Самина Сабир гызы</i> РОЛЬ ЛЕКСИЧЕСКОГО СЛОВООБРАЗОВАНИЯ В ОБУЧЕНИИ РЕЧЕВЫМ НОРМАМ	573
<i>Абдурагимова К.</i> МУСТАФА КЕМАЛЬ АТАТЮРК О ЖЕНСКОМ ОБРАЗОВАНИИ И ВОСПИТАНИИ	578
<i>Гусейнова Севиль Дульямин гызы</i> ТЕМА ЮЖНОГО АЗЕРБАЙДЖАНА В ЛИТЕРАТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННОМ ОСВЕЩЕНИИ (НА МАТЕРИАЛЕ СЕЙФАДДИНА ДАГЛЫ).	583
<i>Оруджева С.Х.</i> ПРОБЛЕМЫ И ЗАДАЧИ СОВРЕМЕННОЙ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ.	591
<i>Софиева С.</i> ИСТОРИКО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ЛИЧНОСТЬ И ПРОБЛЕМА НАЦИОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРА	598
<i>Семейкина Н.Н.</i> КНИГА КАК «ВЗРЫВНОЕ УСТРОЙСТВО» В ПОВЕСТИ АЛАНА БЕННЕТА «НЕПРОСТОЙ ЧИТАТЕЛЬ»	604
<i>Баркович А.</i> ИНФОРМАЦИЯ КОМПЬЮТЕРНО-ОПОСРЕДОВАННОЙ КОММУНИКАЦИИ КАК МЕТАЯЗЫКОВОЙ ФЕНОМЕН	611
<i>Калинин С. С.</i> ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЙ ТИПАЖ «МАГ»: ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ (НА МАТЕРИАЛЕ ЭДДИЧЕСКИХ ПЕСЕН О БОГАХ).	618
<i>Хазанова Е. Л.</i> БЛИНЫ КАК ОБРЯДОВОЕ БЛЮДО ВОСТОЧНОСЛАВЯНСКОГО КАЛЕНДАРЯ	625
<i>Копонова Д.В.</i> ЗАСТОСУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ЗАКОНІВ ТА ПРАВИЛ СПІЛКУВАННЯ У СИТУАЦІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИЧИНОВО-НАСЛІДКОВИХ ЗВ'ЯЗКІВ.	628